

SŁOWO OD REDAKTORA

Tomasz Gąsowski

Pozostając w zgodzie z naczelnym przesłaniem naszego półrocznika historycznego, zawartość kolejnego numeru, który pragnę zarekomendować życzliwemu Czytelnikowi, koncentruje się wokół różnych aspektów działań Polaków w służbie niepodległości, zarówno samej idei, jak i konkretnych form jej realizacji.

W zamieszczonych tu tekstach znajdujemy zatem opis życia i działalności mało znanych a ważnych postaci, zasługujących na miano bohaterów naszej dwudziestowiecznej niepodległości. Ich jednostkowe losy traktujemy przy tym jako przykłady postaw i zachowań wielu innych, współczesnych im Polaków w podobnych okolicznościach. Wszyscy oni należeli do kolejnych generacji, które umownie można oznaczyć przełomowymi datami: 1914, 1918, 1939-1945 i 1981, kiedy to wydarzenia dziejowe zmuszały ich przedstawicieli do podejmowania zasadniczych decyzji: walka czy kapitulacja, aktywność czy bierność, opór czy przystosowanie. Konieczność dokonywania przez Polaków w takich właśnie sytuacjach dramatycznych wyborów, które często przesądzały o dalszych losach ich samych, a także ich rodzin, była w ostatnich dwu wiekach naszych dziejów zjawiskiem poniekąd cyklicznym. Powtarzała się ona bowiem w okresie historycznym zamkniętym datami 1795-1989.

Na kartach najnowszego numeru „Sowińca” prezentowani są, choć w różnej formule, legionista I Brygady, oficer AK, żołnierz wyklęty i wreszcie więzień stalinowski, a następnie działacz Konfederacji Polski Niepodległej. Stojąc niejako ramię w ramię, tworzą sztafetę pokoleń w służbie niepodległości. Tak więc, trzymając się porządku chronologicznego (kolejność w publikacji jest odmienna, warunkowana gatunkiem poszczególnych tekstów), poznajemy koleje służby Ludwika Nowakowskiego „Bułgara” w 1 Pułku Piechoty I Brygady Legionów Polskich latach 1915-1916, opowiedziane na podstawie wspomnień przez jego wnuka. Jest to ciąg dalszy narracji rozpoczętej w poprzednim numerze. Kontynuację stanowi także opracowanie poświęcone wojennej biografii legendarnego „Tysiąca”, gen. Bolesława Michała Nieczui-Ostrowskiego. W tym fragmencie widzimy go w stopniu majora na stanowisku inspektora Inspektoratu „Maria” (Miechów) Armii Krajowej (1943-1945). Ilustracją powojennych losów żołnierzy, dla których wojna nie skończyła się w 1945 r., jest artykuł kreślący sylwetkę podporucznika Narodowych Sił Zbrojnych i Konspiracyjnego Wojska Polskiego Jana Siewiery

„Wichra”. I wreszcie ten cykl biograficzny zamykają wspomnienia Michała Żaka, seminarzysty oo. Jezuitów związanego tuż po wojnie z Polską Podziemną Armią Niepodległościową, w latach 1948-1958 więźnia politycznego z wyrokiem śmierci, a w przyszłości współpracownika Konfederacji Polski Niepodległej w Krakowie. Możemy wreszcie poznać skalę i rodzaje represji, jakie dotykały patriotyczną młodzież w powojennej Polsce, na przykładzie regionu Tarnowskiego.

Oprócz galerii postaci w najnowszym numerze „Sowińca” znajdziemy również prezentację organizacji opozycyjnej, działającej, oczywiście nielegalnie, w Polsce lat osiemdziesiątych XX wieku. Mowa tu o Liberalno-Demokratycznej Partii „Niepodległość”, wyrazistym ideowo i programowo ugrupowaniu, którego członkowie i sympatycy obrali od początku dojrzałą polityczną formułę funkcjonowania.

Sięgając po ten numer półrocznika, warto zwrócić uwagę na dwie jeszcze sprawy. Pierwsza to autorzy publikowanych tekstów. Idzie tu nie tylko o ich kompetencje, ale także fakt, iż prezentują rozległą skalę wiekową: od studentów, przez młodych adeptów historii rozpoczynających dopiero działalność naukową, aż po doświadczonych badaczy o dużym dorobku. Bliższe informacje o nich można odnaleźć tradycyjnie na końcu tomu. Temu zróżnicowaniu autorów towarzyszy także różnorodność gatunkowa publikowanych tekstów. Są zatem artykuły i rozprawy, wspomnienia czy rozmowa z autorem, a ściślej rzecz biorąc autorką, pełniącą rolę recenzji jej twórczości. Nie jest to przypadek, lecz stały przejaw świadomego działania ze strony Redakcji.

Życząc interesującej i pożytecznej lektury, zachęcam do sięgnięcia po 46 numer „Sowińca” i zapowiadam kolejne.

Kraków, czerwiec 2015 r.